

European Heritage Days
Дани европске баштине

JEVREJSKI LOGOR ZEMUN I PRIHVATNI LOGOR ZEMUN

PROŠLOST – SADAŠNOST – BUDUĆNOST

AGRESIJA NA JUGOSLAVIJU I NJENA PODELA

Kraljevina Jugoslavija pristupila je Trojnom paktu u Beču 25. marta 1941. Posle revolta, uglavnom srpske javnosti, izvršen je vojni puč i zbačena je Vlada Cvetković – Maček. Ta Vlada koja je 5. X 1940. donela dve rasističke uredbe protiv Jevreja („zabrana prometa i proizvodnje hrane na veliko“ i ograničenje upisa u škole, tzv. „numerus clausus“).

Usledile su masovne demonstracije u Beogradu i širom Srbije protiv ulaska Jugoslavije u Trojni pakt.

U znak odmazde Hitler je bez objave rata izvršio napad na Jugoslaviju, razarajućim bombardovanjem Beograda, 6. aprila 1941. u ranu zoru.

Predsednik vlade Dragiša Cvetković potpisuje pristupanje Jugoslavije Trojnom paktu

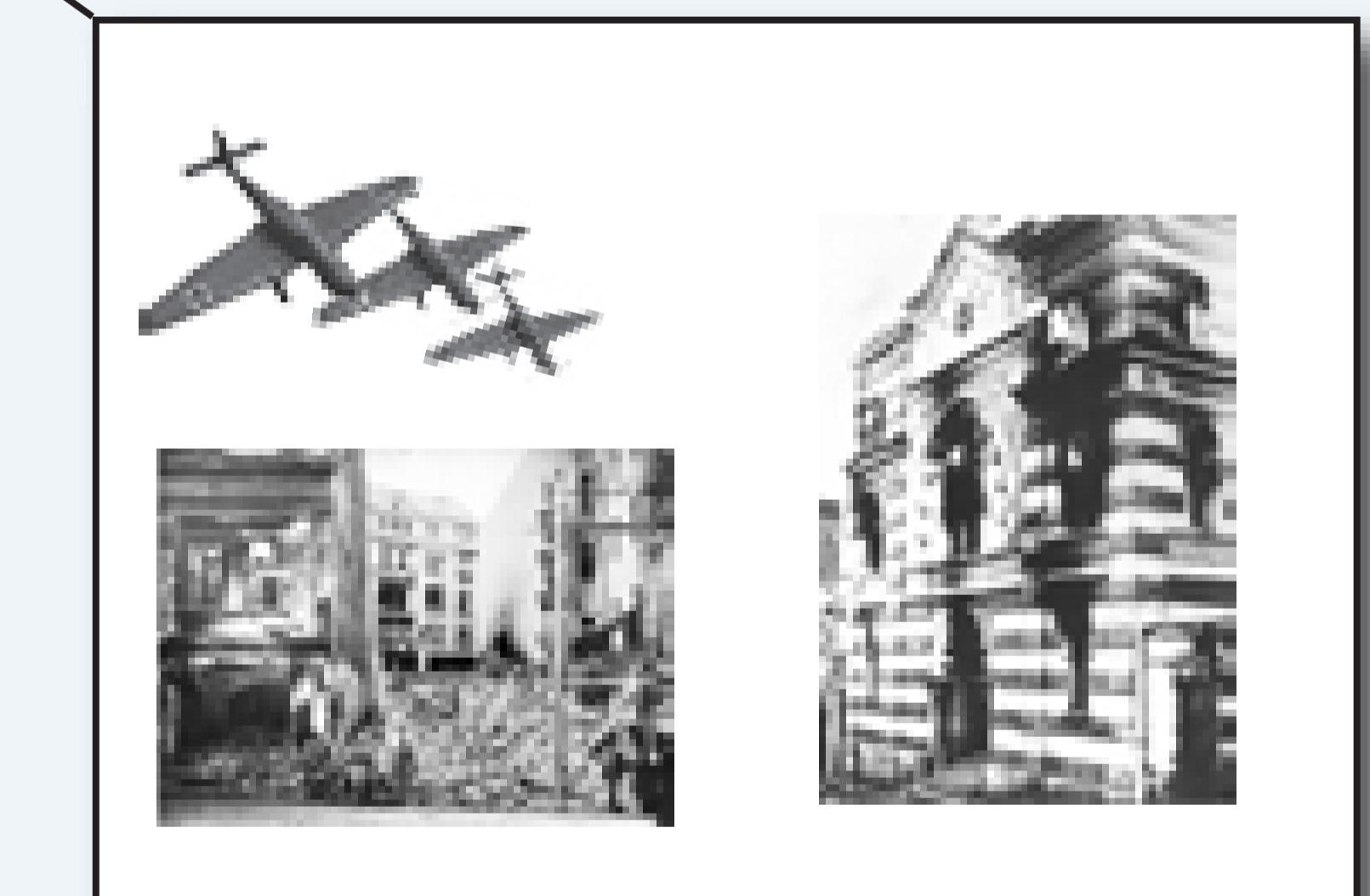
Jugoslovenska vojska na ulicama Beograda posle vojnog puča

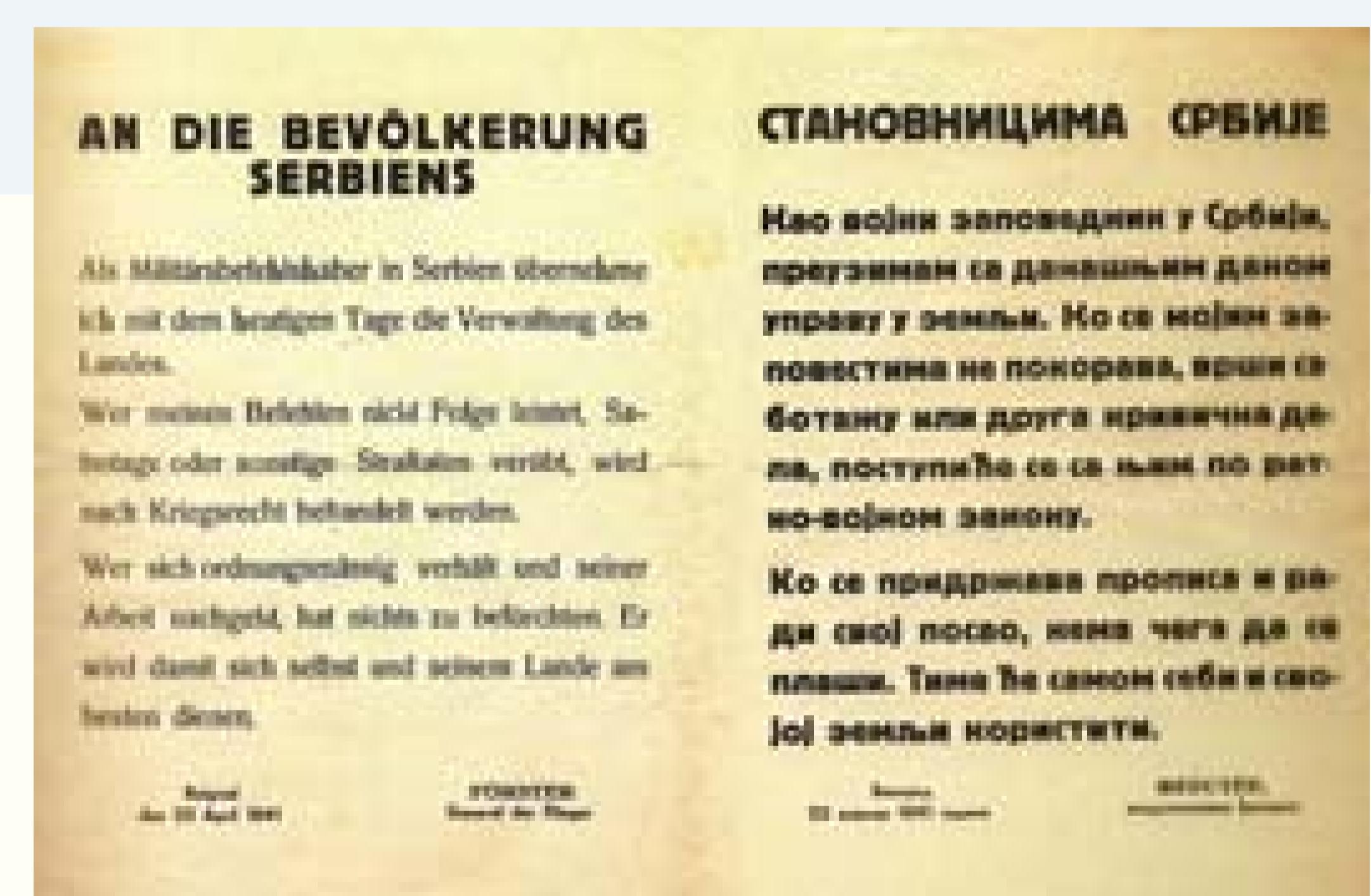
Demonstracije u Beogradu 27.III 1941.

Posle kapitulacije jugoslovenske vojske 18. IV 1941. delovi države podeljeni su između Nemačke, Italije, Mađarske, Bugarske i Albanije; od centralnog dela je stvorena marionetska fašistička Nezavisna Država Hrvatska, a najveći deo Srbije je stavljen pod nemačku vojnu upravu.

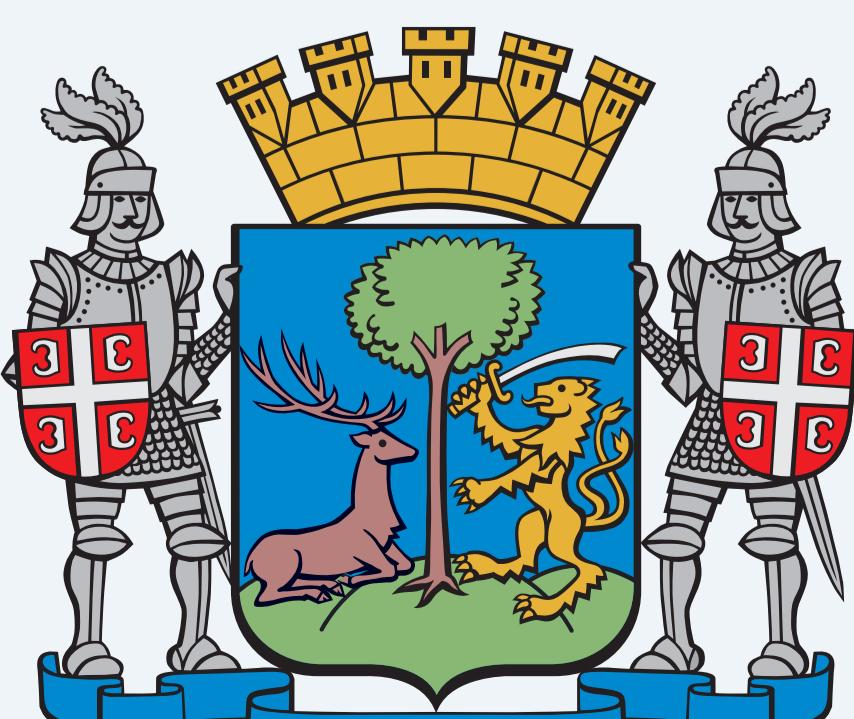

Podelom Jugoslavije označen je i početak progona jevrejskog naroda čemu je sledilo gotovo potpuno uništenje jugoslovenske jevrejske zajednice.

Ulazak nemačke vojske u Beograd
13.IV 1941.

Objava komandanta vojne uprave
Helmuta Ferstera od 22. IV 1941.

Jevrejska opština Zemun
היה זמונן ייִתְהַלֵּל
Jewish Community Zemun

European Heritage Days
Дани европске баштине

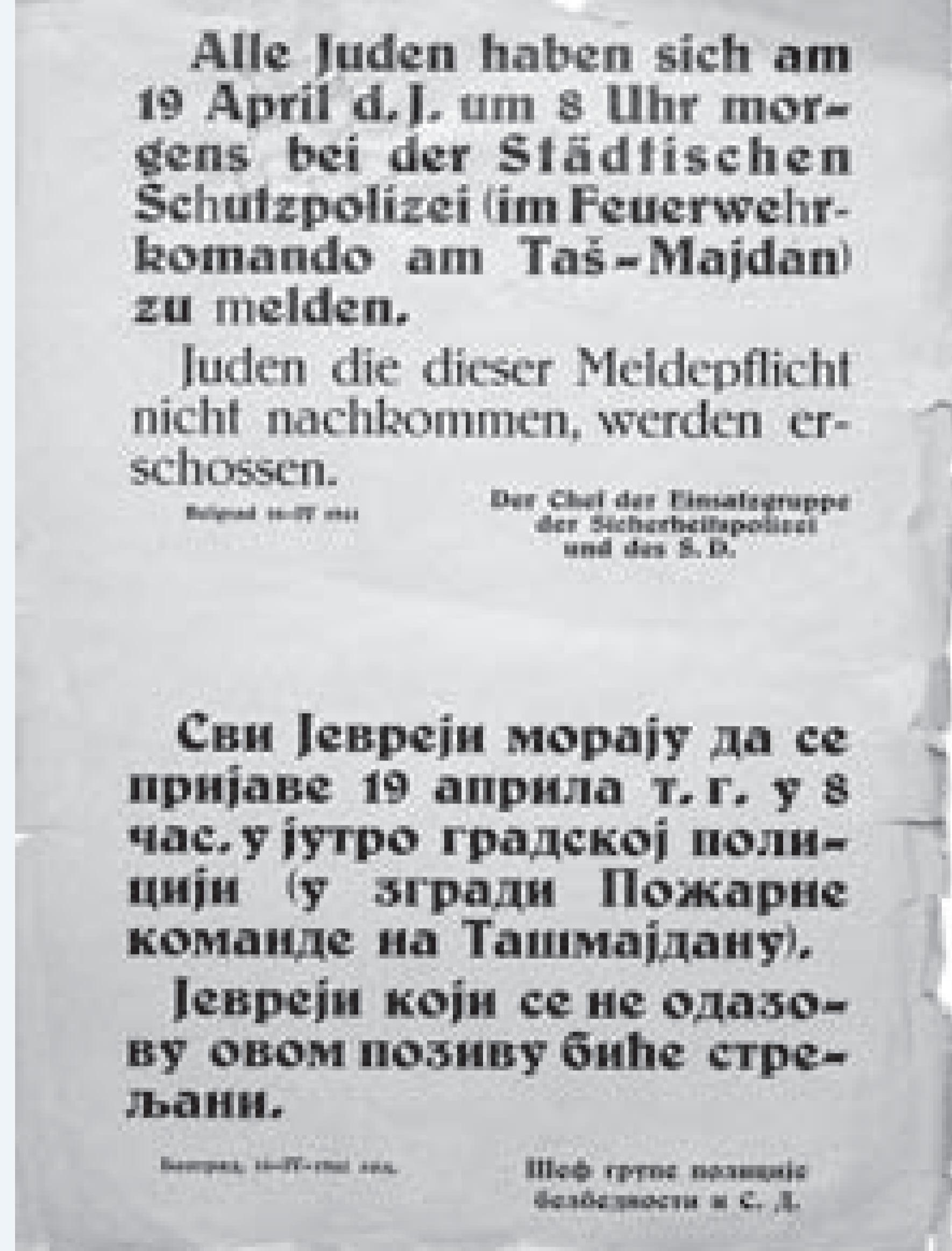
JEVREJSKI LOGOR ZEMUN I PRIHVATNI LOGOR ZEMUN

PROŠLOST – SADAŠNJOST – BUDUĆNOST

PRVE MERE PROTIV JEVREJA U SRBIJI

Okupacione policijske i vojne vlasti odmah su počele da izdaju naredbe o registrovanju i obeležavanju Jevreja. Ubrzo su uvedene i druge mere društvene izolacije i eksproprijacije koje su sprovedene uz pomoć srpske policije.

Наредба за јевреје

Сви јевреји, мушких пола, од 16 година па више, имају са јавити у среду, 20-IV о.г. у 7:30 часова, без обзира на њихово досадашње одређење и ослобођење.

Наредба има на следећи начин да се спроведе:

Јевреји, чије презиме почине са словом А до Ј има да се јаве на теничком игралишту енглеско-америчко-југословенског тениског клуба — Донji град,

а чије презиме почине са словом К до З има да се јаве у Заблошком врту на трикотној стази.

Шеф групе полиције је службени сигурност Комунике Београд.

Београд, 28-IV-1941.

Komesar za Jevreje Oto Vincent iz Gestapoa i srpski policajci registruju Jevreje

Jevrejima je odmah uvedena obaveza teškog fizičkog rada koja je služila i za mučenje i ponižavanje.

Jevreji raščišćavaju ruševine u Beogradu

Prisilni rad Jevreja u Petrovgradu (Zrenjanin)

Ubrzo su počele i javne egzekucije u Banatu uz prisustvo domaćih Nemaca i Mađara. U Pančevu je na lokalnom groblju obešeno 18 i streljano 18 Srba, među kojima su bila i dva Jevrejina.

Pored nekoliko Srba obešen je i Jevrejin Viktor Elek, Zrenjanin 24.IV 1941.

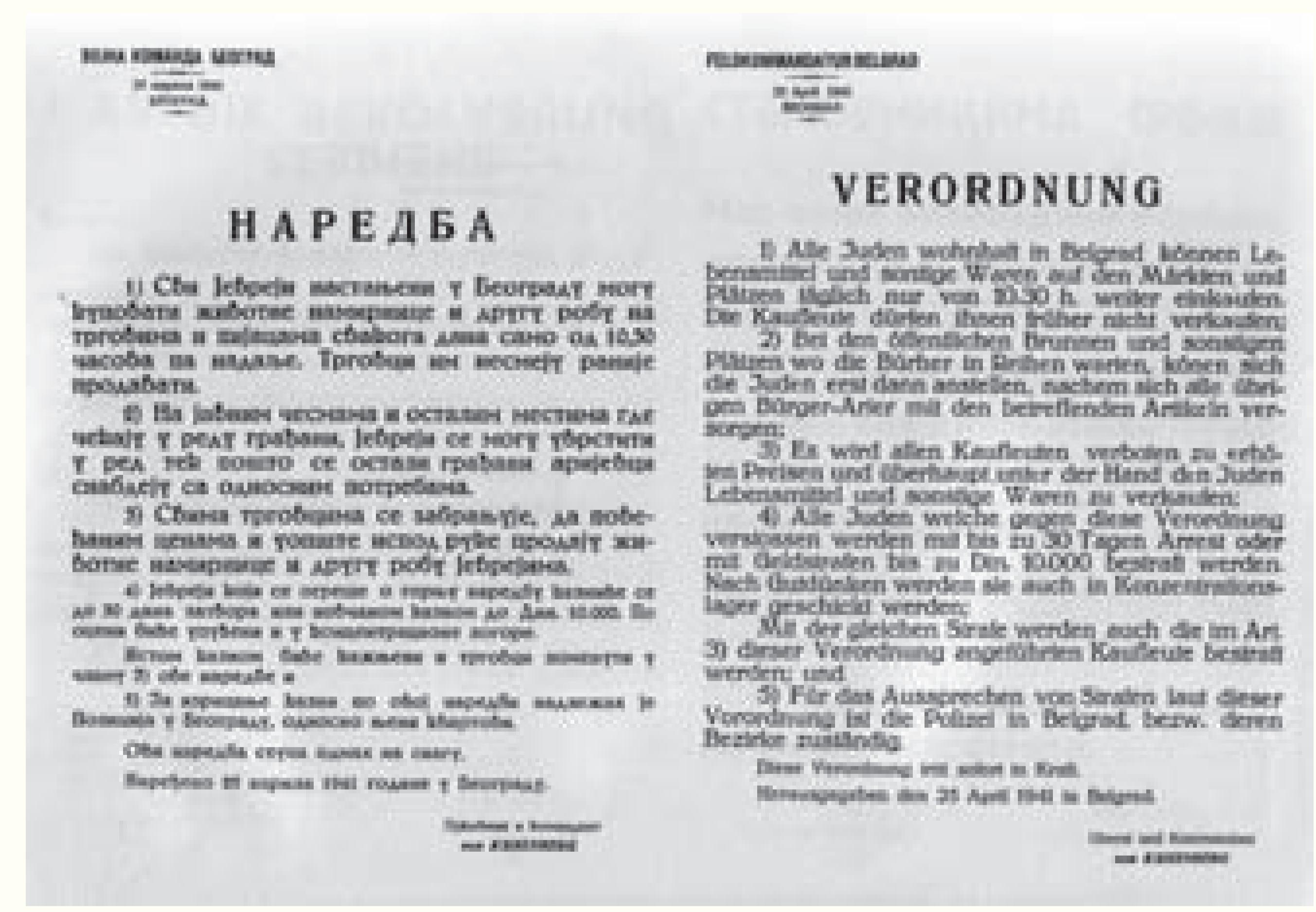

Obešeni u Pančevu 22.IV 1941.

Zabranjeno za Jevreje. Beogradski tramvaj 1941.

Naredba komandanta Beograda

Naredba komandanta Beograda o diskriminaciji Jevreja pri snabdevanju

Jevrejska opština Zemun
יְהוּנָה לִיבָּנָן הַלְּבָנָן
Jewish Community Zemun

European Heritage Days
Дани европске баштине

JEVREJSKI LOGOR ZEMUN I PRIHVATNI LOGOR ZEMUN

PROŠLOST – SADAŠNJOST – BUDUĆNOST

NEMAČKA OKUPACIONA UPRAVA U SRBIJI I „JEVREJSKO PITANJE“

U sprovođenju mera progona Jevreja skladno su sarađivali svi organi nemačke okupacione uprave i srpske kolaboracionističke vlasti.

Glavnu ulogu u sprovođenju mera protiv Jevreja imala je policija (Gestapo), koja je istovremeno bila podređena centralnoj policijskoj ustanovi (RSHA) u Berlinu.

VOJNI ZAPOVEDNICI SRBIJE

Gen. Helmut Ferster,
22.IV-4.VI 1941.

Gen. Ludvig von Šreder,
4.VI-27.VII 1941.

Gen. Hajnrik Dankelman,
29.VII-8.X 1941,
osuđen na smrt 1947.

Gen. Franc Beme,
19.IX-6.XII 1941, ubio se
u zatvoru 1947.

Gen. Paul Bader,
5.XII 1941-maj 1943.

Gen. Harald Turner,
šef Upravnog štaba Vojnog
zapovednika, pitanja uprave i
tretmana Jevreja,
osuđen na smrt 1947.

Pukovnik Grafenhorst,
šef Komandnog štaba Vojnog
zapovednika, obezbeđenje reda
i mira

Vilhelm Fuks,
šef, osuđen na smrt
1946.

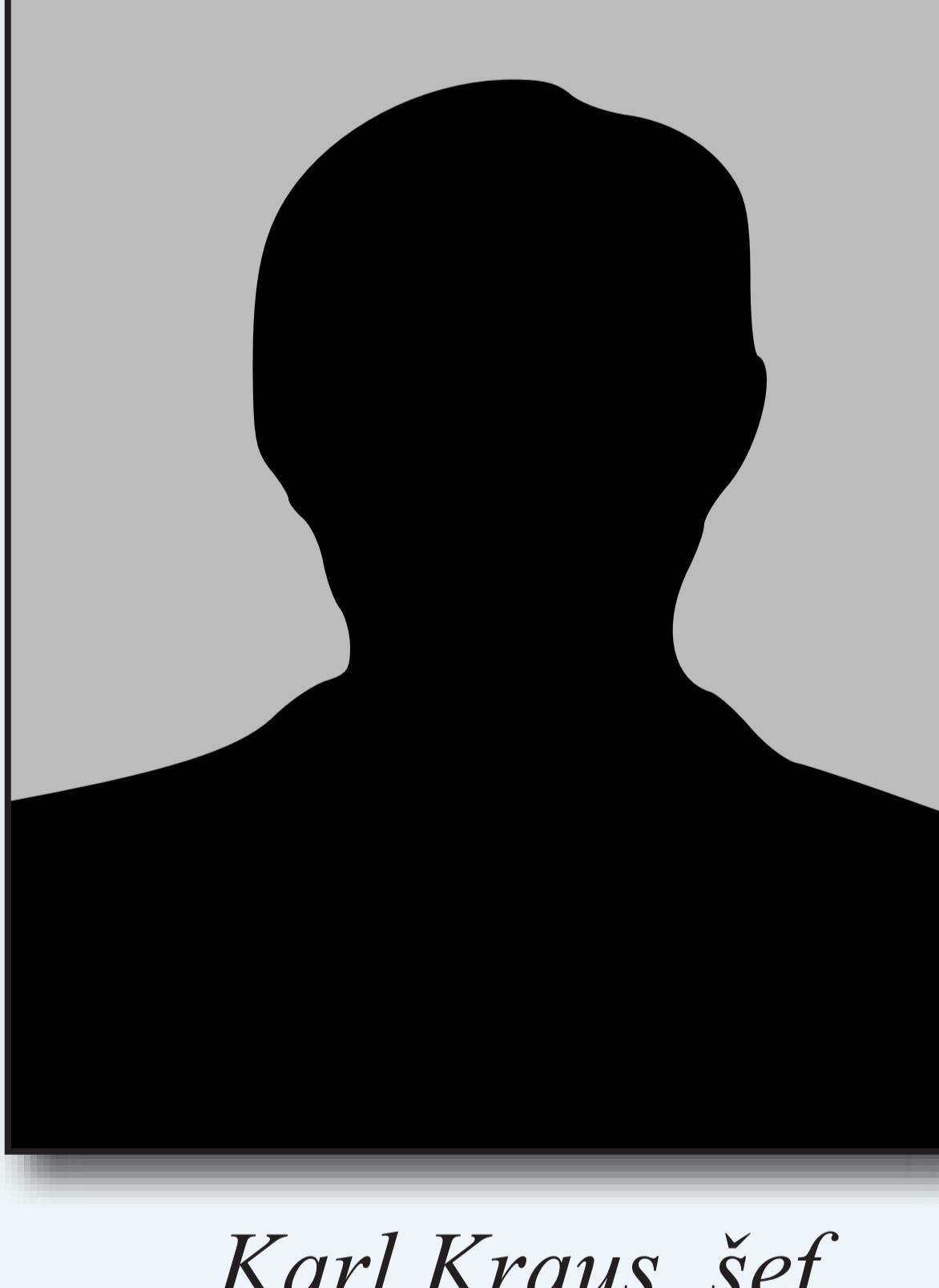
Hans Helm,
šef IV odeljenja (Gestapo),
osuđen na smrt 1946.

Franc Nojhauzen,
Generalni opunomoćenik za
privredu, registrovanje i
prodaju jevrejske imovine,
osuđen na 20 g. zatvora 1947,
pušten 1953.

Feliks Bencler,
Opunomoćenik Ministarstva spoljnih
poslova, spoljnopolitički aspekt
„jevrejskog pitanja“

Karl Kraus, šef

Karl Hince, šef IV
odeljenja (Gestapo)

Fric Štrake,
šef IV D odeljenja
(Jevreji i masoni)

Egon Zabukošek,
pripadnik V D odeljenja,
komesar za Jevreje

SRPSKA UPRAVA

Jevrejska opština Zemun
היה זמונן יפה
Jewish Community Zemun

European Heritage Days
Дани европске баштине

JEVREJSKI LOGOR ZEMUN I PRIHVATNI LOGOR ZEMUN

PROŠLOST – SADAŠNJOST – BUDUĆNOST

SRPSKA UPRAVA I „JEVREJSKO PITANJE“

Odmah po uspostavljanju okupacione uprave obnovljen je rad srpske policije zatim i žandarmerije. Već 30. aprila 1941. imenovana je prva kvislinška uprava (Savet komesara) sa Milanom Aćimovićem na čelu. Zbog neuspeha Aćimovićeve uprave da spreči širenje ustanka u Srbiji, 29. avgusta iste godine formirana je tzv. „Vlada narodnog spasa“ na čelu sa generalom Milanom Nedićem, na predlog Dimitrija Ljotića. Srpska uprava postala je sastavni deo represivnog aparata koji je sprovodio mere protiv Jevreja. U tome je najistaknutiju ulogu imalo Odeljenje specijalne policije.

VERORDNUNGSBLATT
DES MILTÄRBEFEHLSHABERS IN SERBIEN
Bestellungen nehmen alle Kommandanturen der Militärverwaltung an.
Einzelnahmen nur bei dieser. Einsetzung 0.30 Uhr.

ЛИСТ УРЕДАБА
ВОЈНОГ ЗАПОВЕДНИКА У СРБИЈИ
Поруџбен пратак је командант војне управе.
Поруџбен подјелник је само под њим. Премештај 0.30 ујутру.

№ 8 Belgrad, den 31. Mai - Beograd, 31 маја | 1941

ИНХАЛТ — САДРЖАЈ
1. Установљен ће се Вербовачки одбор
Народна и културна спасилачка станица
2. Установљен ће се Јудео-еврејски одбор
Народна и спасилачка станица на Јевреји и Цигани

„Naredba koja se odnosi na Jevreje i Cigane“

RUKOVODIOCI SRPSKE KVISLINŠKE UPRAVE

Milan Aćimović,
predsedavajući Saveta komesara
(29.IV - 29.VII 1941.)
i ministar unutrašnjih poslova
do 1943.

Poginuo tokom bekstva na
Zelengori 1945.

Milan Nedić, predsednik
tzv. „Vlade narodnog spasa“
(29.VIII 1941. - 1.X 1944.)
i ministar unutrašnjih poslova od
5.XI 1943. do 1.X 1944.

Izvršio samoubistvo tokom
istražnog postupka

9. IX 1941. Milan Nedić i Dimitrije Ljotić u razgovoru sa poverenikom nemačke Službe bezbednosti Rudolfom Trojem: „Ja znam samo jedno rešenje za jevrejsko pitanje: napolje sa njima. Sve dotele, dok je ijedan Jevrejin u zemlji, ili dok može da govori sa Srbima, ili dok ga Srbi mogu žaliti, sve dotele nema mira u zemlji.“

UPRAVA GRADA BEOGRADA

Pored ministara unutrašnjih poslova, posebno se isticao Dragi Jovanović podržavanjem i sprovođenjem propisanih mera protiv Jevreja i Roma. Kao naredbodavac značajno je doprineo u potrazi za prikrivenim Jevrejima iako je tačno znao koja ih sudbina očekuje.

Dragomir - Dragi Jovanović, u društvu sa E. Šeferom, A. Majsnerom i A. Lončarom, upravnik grada Beograda od 8.V 1941. do 5.X 1944, šef srpske državne bezbednosti od 25.VIII 1942. do 5.XI 1943. Osuđen na smrtnu kaznu 15.VII 1946. (s desna na levo)

ODELJENJE SPECIJALNE POLICIJE

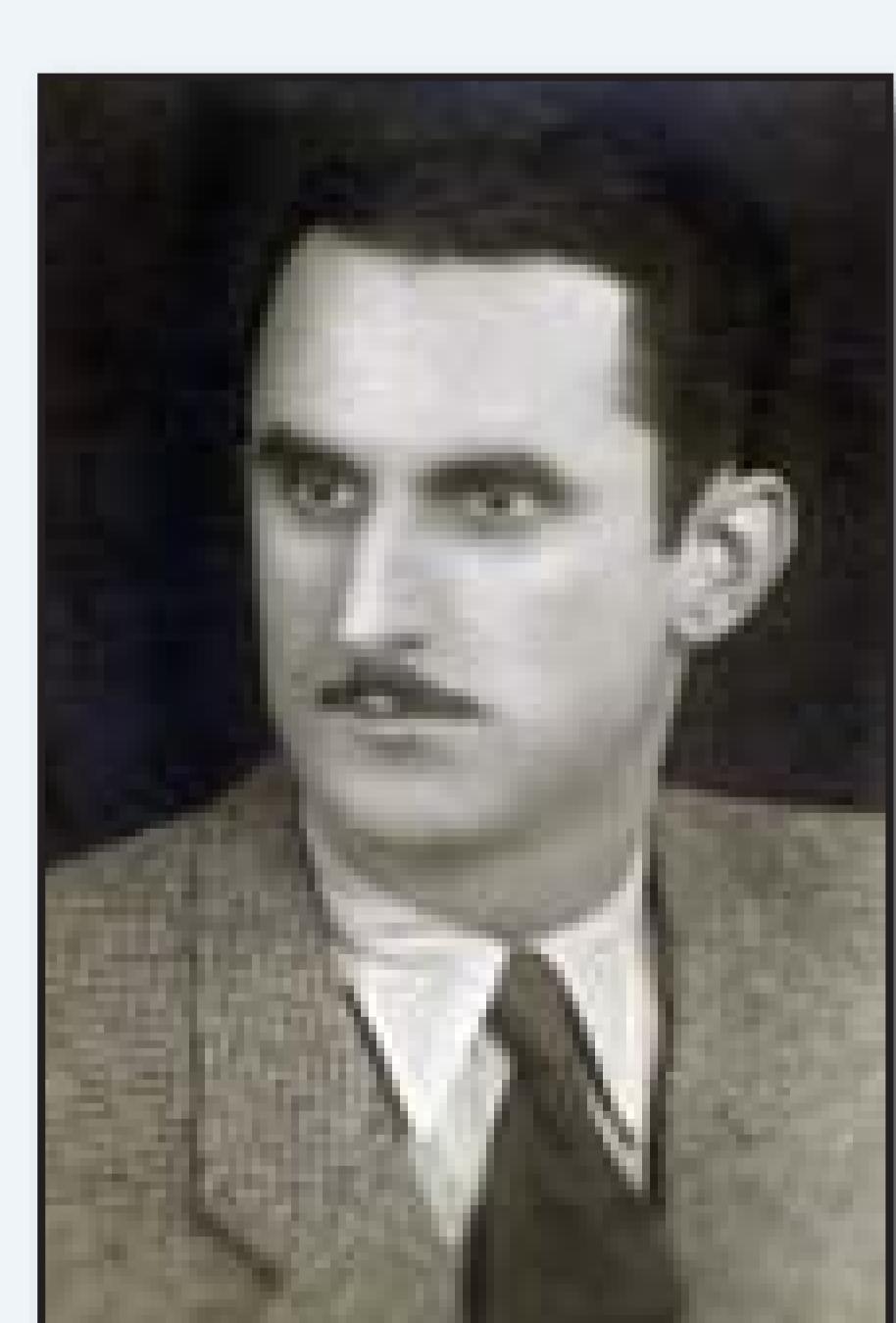
Šef Ilija Paranos, izvršio
samoubistvo kada su ga posle rata
Englesi sprovodili u Jugoslaviju

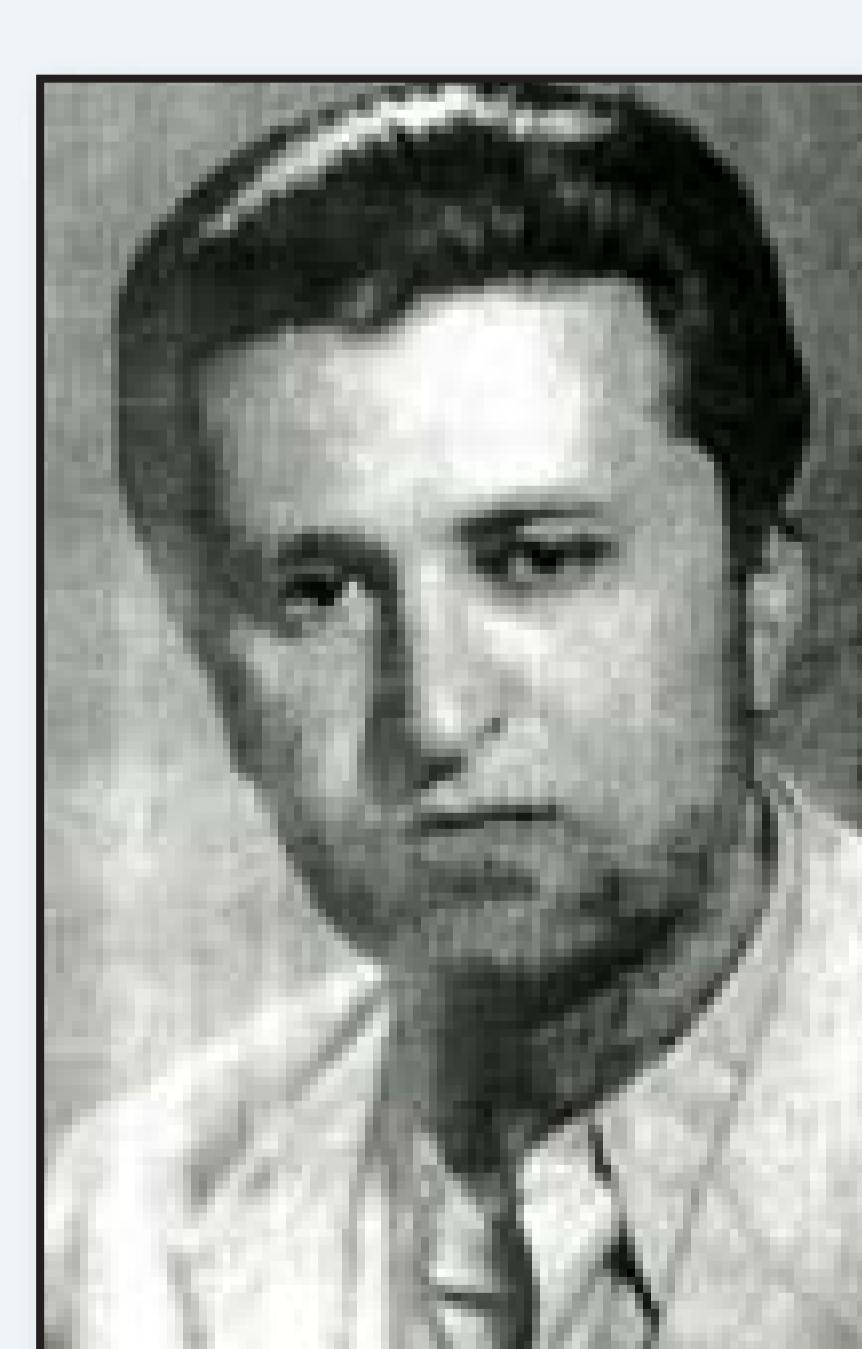
Kao šef Specijalne policije, pored brojnih naredenja, izdao je 31. X 1941.g. i nalog da policijski agenti prekontrolišu beogradske bolnice radi otkrivanja sakrivenih Jevreja.

Najveći doprinos III odseka Specijalne policije (za strance i granice) u rešavanju jevrejskog pitanja u Srbiji dao je njegov šef Nikola Gubarev.

Nikola Gubarev, Svetozar Vujković (šef koncentracionog logora Banjica) i Božidar Bećarević (s leva na desno) osuđeni na smrt u Okružnom sudu u Beogradu za ratne zločine 4. XI 1949.

Zahvaljujući efikasnosti rada IV anti-komunističkog odseka mnogi Jevreji su uhvaćeni u pomaganju komunističkog pokreta i sprovedeni u Koncentracioni logor Banjica.

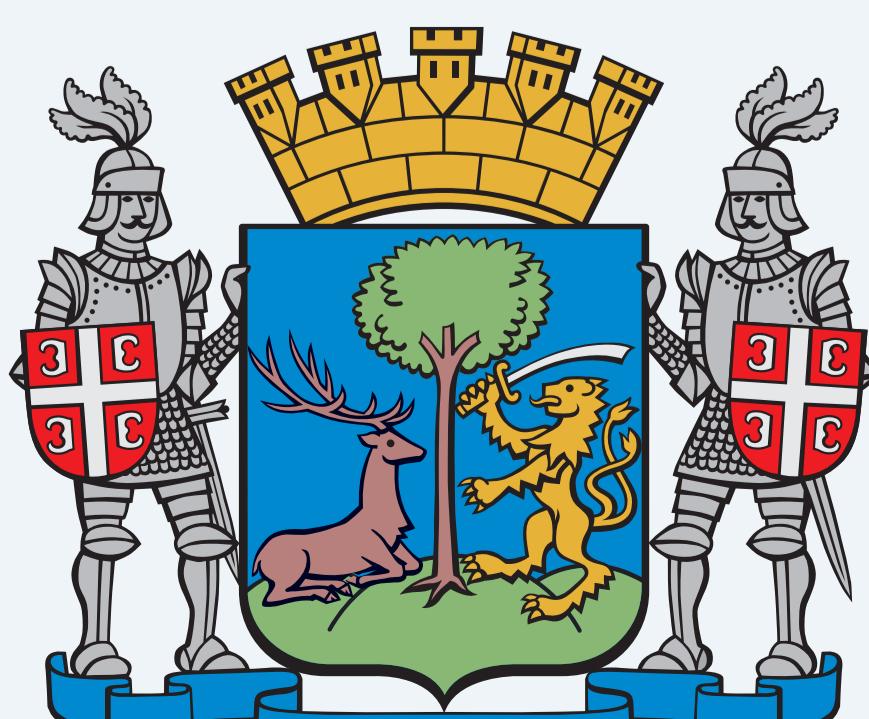

Šef Božidar Bećarević, osuđen na smrt u Okružnom sudu u Beogradu za ratne zločine 4. XI 1949.

Šef Jovan Nikolić, od aprila 1941. do proleća 1943. Nestao 1944.

Kao šef VII odseka za Jevreje i Cigane svakodnevno je sarađivao sa gestapovcima koji su bili zaduženi za pripreme mere koje su prethodile internacijama Jevreja u logore i njihovim likvidacijama.

S OBZIROM NA REVNOST I EFIKASNOST SPECIJALNE POLICIJE, OCENE GESTAPOA O NJENOM RADU BILE SU VRLO POVOLJNE I ISTICANO JE DA SRPSKA SPECIJALNA POLICIJA ODLIČNO RADI

Jevrejska opština Zemun
היה זמונן ייִת לְהַלֵּחַ
Jewish Community Zemun

European Heritage Days
Дани европске баштине

JEVREJSKI LOGOR ZEMUN I PRIHVATNI LOGOR ZEMUN

PROŠLOST – SADAŠNJOST – BUDUĆNOST

USTANAK U SRBIJI I PRVA FAZA

„KONAČNOG REŠENJA JEVREJSKOG PITANJA“

Napad nacističke Nemačke i njene saveznika i satelita na Sovjetski Savez 22.VI 1941. označio je početak rata protiv „jevrejsko-boljševičkog neprijatelja“ i procesa potpunog uništenja jevrejskog naroda.

Invazija na Sovjetski Savez

Izbijanjem ustanka u Srbiji, organizovanog od KPJ, nacistička Nemačka je u Srbiji dodatno pojačala obracun sa „jevrejsko-boljševičkim neprijateljem“

Радници, сељаци и грађани Југославије!

Ранги Јула 22 дана изјавио су ратници, радници, фабрични радници, аграрни, занатлијски, привредни радници и сељаци Србије. Овај објављивање је покренуло велику миграцију становништва из југословенских територија у ССРЈ. Стога се овој години обележава 75. годишњица овога догађаја.

24.7.

Окладни Југославије.

Бије се појавио борј за појас јужне територије Југославије, који је укључио грађанску, али и фашистичку војску, као и њених споредних борбених јединица које су се укључиле у југословенске партије појаса. Провала ових војних единица представља један од највећих десетогодишњих успеха Фашистичке Немачке у Југославији.

CK KPJ 22.VI 1941. objavio je proglas sa pozivom narodu da krene „u poslednji i odlučni boj za slobodu i sreću čovečanstva“

Partizanske jedinice u pokretu

Sabotaža na pruzi u Srbiji, leto 1941.

*Roza Papo prva žena general JNA.
4572 Jevreja učestvovalo je u partizanskom pokretu otpora*

Tokom surovog gušenja ustanka i masovnog interniranja i streljanja srpskog stanovništva u jesen 1941. uništen je i muški deo jevrejske zajednice, uglavnom od jedinica nemacke vojske. Tome je sledilo interniranje svih preostalih Jevreja, žena, dece i staraca.

Lekar dr Alfred Koen obešen u centru Šapca

*Deportovanje Jevreja iz Banata u Beograd
18.VIII - 20.IX 1941.*

Izvod iz Kajtelove naredbe od 16.IX 1941: „Kao odmazda za život jednog nemačkog vojnika mora se u tim slučajevima uzeti kao opšte pravilo, da odgovara smrtna kazna za 50-100 komunista.“

*Streljanje talaca u Deliblatu,
Banat*

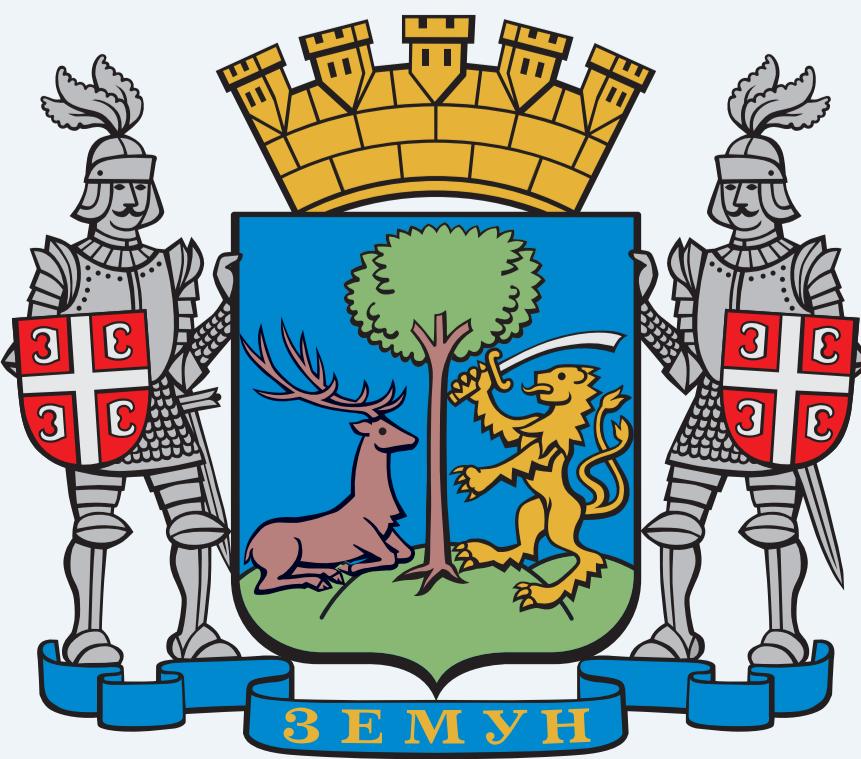

Zasavica. Pravednik, Lazar Ljubičić, iz pijeteta prema Jevrejima nikad više nije obrađivao njivu na kojoj su streljani

Izvod iz naredbe generala Bemea od 10. X 1941:

„Munjevitom akcijom [...] pritvoriti kao taoce sve komuniste [...] sve Jevreje i izvestan broj nacionalističkih ili demokratski nastrojenih stanovnika [...] u slučaju napada na nemačke vojнике ili Folksdojčere taoci će biti streljani“.

*General Franc Beme,
komandant kaznene
ekspedicije*

Jevrejska opština Zemun
היה לילך זמונ
Jewish Community Zemun

European Heritage Days
Дани европске баштине

JEVREJSKI LOGOR ZEMUN I PRIHVATNI LOGOR ZEMUN

PROŠLOST – SADAŠNJOST – BUDUĆNOST

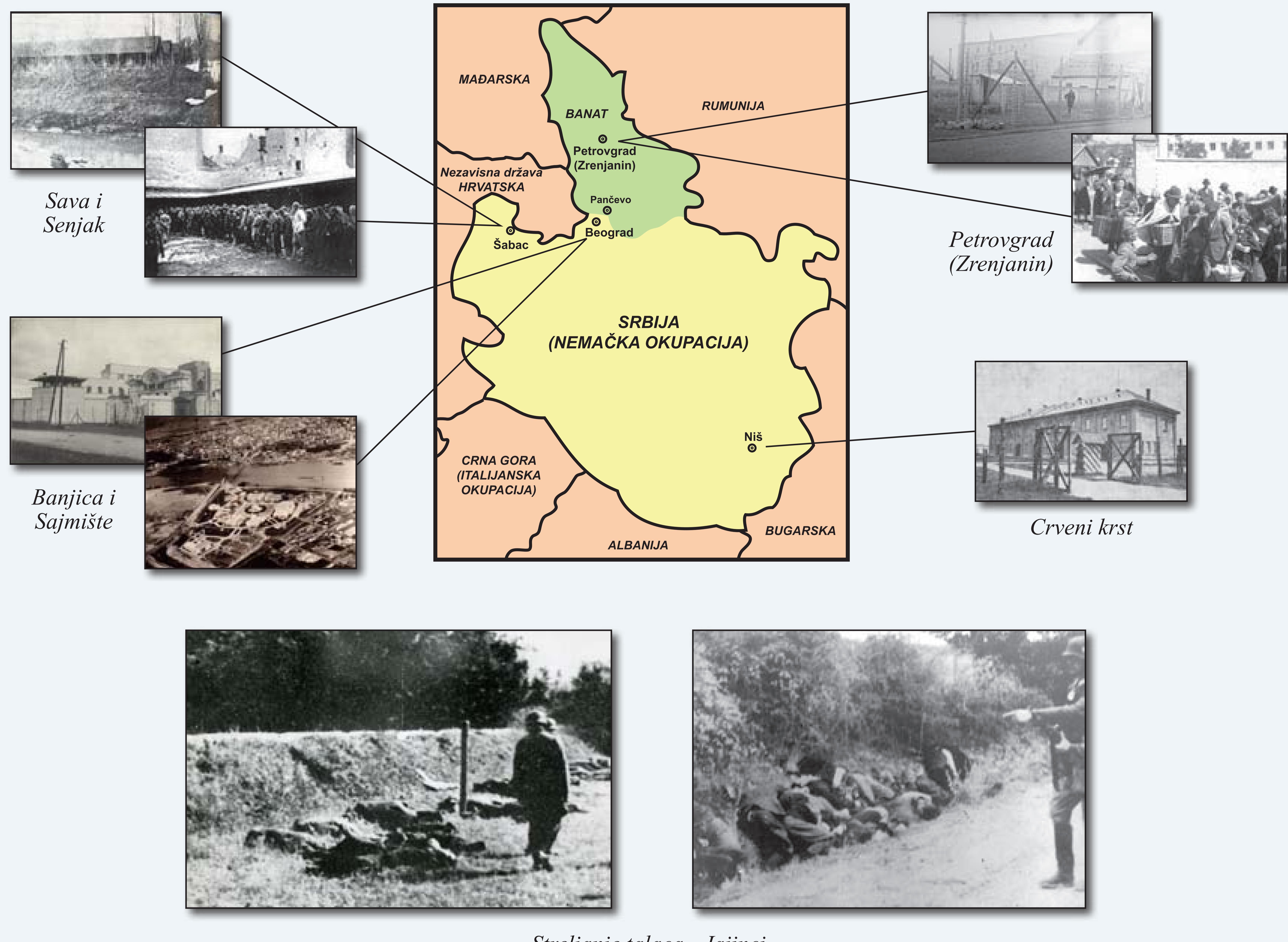

LOGORI I PROPAGANDA „KONAČNOG REŠENJA JEVREJSKOG PITANJA“ U OKUPIRANOJ SRBIJI

Interniranje političkih protivnika i Jevreja otpočelo je 22.VI.1941. (logor Svilara u Pančevu). Gestapo je narednih meseci stvorio veliku mrežu logora u Srbiji. Logori su postali rezervoar talaca za masovna streljanja i imali su centralno mesto u sprovođenju „konačnog rešenja jevrejskog pitanja“ u Srbiji.

Datumi formiranja logora:

Banjica - Beograd 9.VII, Šabac – Sava 20.VII, Topovske šupe Beogradu 22.VIII, Šabac - Senjak i Niš – Crveni krst 30.IX i Jevrejski logor Zemun 8.XII 1941. Prolazni logori za Jevreje iz Banata, Petrovgrad (Zrenjanin) i Novi Bečeј avgust i septembar 1941. Odatle su deportovani u Beograd.

PROPAGANDA „KONAČNOG REŠENJA JEVREJSKOG PITANJA“ U SRBIJI“

Progon Jevreja pratila je „informativno-obrazovna propagandna“ kampanja. Pod nadzorom nemačkog Propagandnog odeljenja Jugoistok stvoren je srpski propagandni aparat. U tome je istaknutu ulogu imao profašistički pokret „Zbor“ Dimitrija Ljotića. Obim i značaj u propagandnom delovanju pokazao se na primeru „antimasonske izložbe“. Glavni cilj ove izložbe bio je: voditi neprekidnu kampanju protiv tri velika zla, odnosno „hidre sa tri glave“ – jevrejstva, komunizma i masonerije. Osnovni cilj propagande bio je da se ubedi srpski narod da su Jevreji glavni krivci za njihovo stradanje.

Jevrejska opština Zemun
יְהוּדָה לִיבָּנָן
Jewish Community Zemun

JEVREJSKI LOGOR ZEMUN I PRIHVATNI LOGOR ZEMUN

PROŠLOST – SADAŠNOST – BUDUĆNOST

DRUGA FAZA „KONAČNOG REŠENJA JEVREJSKOG PITANJA“ U SRBIJI

Na sastanku visokih policijskih i diplomatskih funkcionera iz Berlina i Beograda 18.X 1941. zaključeno je da se i preostali jevrejski muškarci streljaju, a da se svi ostali Jevreji i deo Roma interniraju u logor. General Beme je 28.X 1941. naredio da se za logor urede paviljoni Beogradskog sajma, a početkom decembra naredio je interniranje svih Jevreja i Roma u ovom logoru.

U organizovanom zločinu svako ima svoju ulogu. Srpska žandarmerija od 8. do 12. XII 1941. raznosila je pozive preostalim Jevrejima (deca, žene i stari) da se prijave Specijalnoj policiji za Jevreje u ul. Džordža Vašingtona 21. Jevreji, odrasli muškaraci, pre toga su bili zatvoreni u logoru Topovske šupe i većina je ubijena u odmazdama.

Kolona Jevreja na putu za logor Sajmište

Od lekara u Jevrejskoj bolnici traženo je da izvrše abortus, milom ili silom, svim jevrejskim ženama, bez obzira na mesec trudnoće. Pod pretnjom smrtne kazne lekari su odbili naređenje.

Lekar dr Pavle Frajdenfeld, jedan od stradalih iz Jevrejske bolnice. Njegove dve bratanice, Editu (11) i Veru (5) Frajdenfeld, majku Lili je umesto da se sa njima odazove pozivu, poslala za Novi Sad, a odatle su preko Budimpešte odvedene u Švajcarsku gde su dočekale kraj rata.

Zgrada u kojoj je bila smeštena „Jevrejska bolnica“ u ulici Visokog Stevana br. 2

Svi Jevreji, lekari i apotekari, u Beogradu i Srbiji do jula 1941. godine su otpušteni sa svojih radnih mesta. Jevrejima je bilo zabranjeno da se leče kod "arijevac", a "arijevcima" kod Jevreja. Okupator je dozvolio organizaciju zdravstvene službe za Jevreje. Na poziv Predstavnštva jevrejske zajednice prijavilo se 66 lekara, 26 bolničarki, 6 apotekara i 24 studenta medicine. Otvorene su 4 ambulante. Nešto kasnije u zgradi Jevrejskog ženskog društva na Dorćolu, otvorena je Jevrejska bolnica.

European Heritage Days
Дани европске баштине

JEVREJSKI LOGOR ZEMUN I PRIHVATNI LOGOR ZEMUN

PROŠLOST - SADAŠNJOST - BUDUĆNOST

JEVREJSKI LOGOR ZEMUN / JUDENLAGER SEMLIN (8. DECEMBAR 1941 - 10. MAJ 1942.)

Beogradsko sajmište je za vreme bombardovanja 6. IV 1941. bilo oštećeno. Zima 1941/42. g. bila je oštra, a stakla na prozorima paviljona bila su razbijena, krovovi oštećeni, prokišnjavalo je na sve strane, zidovi napukli... Paviljon br 3, prvi je bio sposobljen da primi oko 5.000 internirane dece, žena i starih iz Beograda i Banata.

Tokom decembra, 1941. prebačeni su na Sajmište preostali Jevreji iz Topovskih šupa i Banjice. Januara 1942. na Sajmište su dovodeni Jevreji iz Kragujevca, Šapca, Niša, Kosovske Mitrovice i Novog Pazara. Ukupno je internirano oko 6.400 Jevreja i oko 600 Roma.

Glavni ulaz u logor

Kolona Jevreja u logoru na Sajmištu, decembar 1941.

Februara 1942. reorganizovana je policij-ska služba u Srbiji i još čvršće povezana sa svojom centralnom ustanovom u Berlinu.

RSHA - Berlin
(Glavna uprava za bezbednost Rajha)

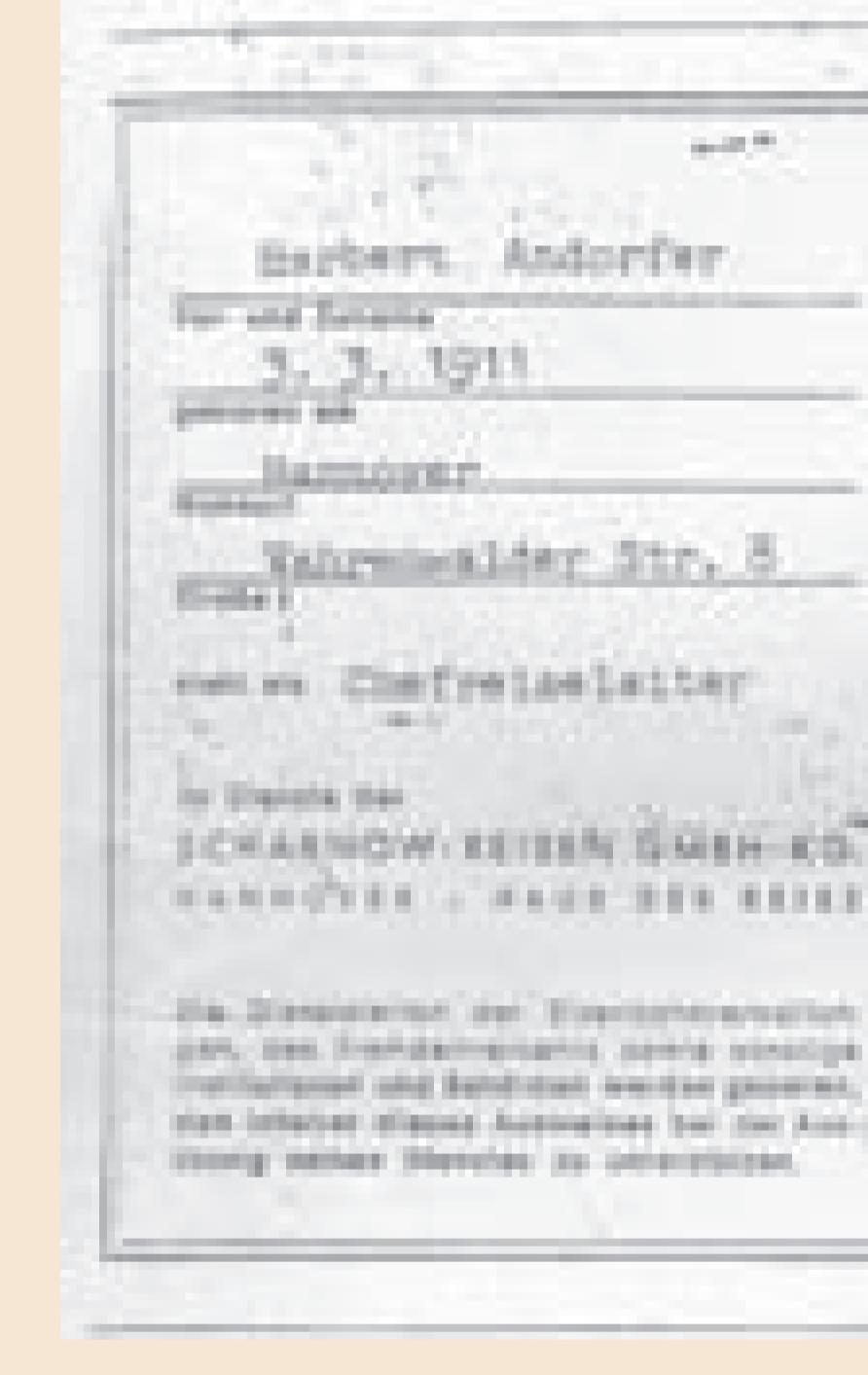
Viši vođa SS i policije general August Majsner, osuđen na smrt 1946.

Šef Policije bezbednosti i Službe bezbednosti Emanuel Šefer, osuđen na 6,5 godina zavora 1966.

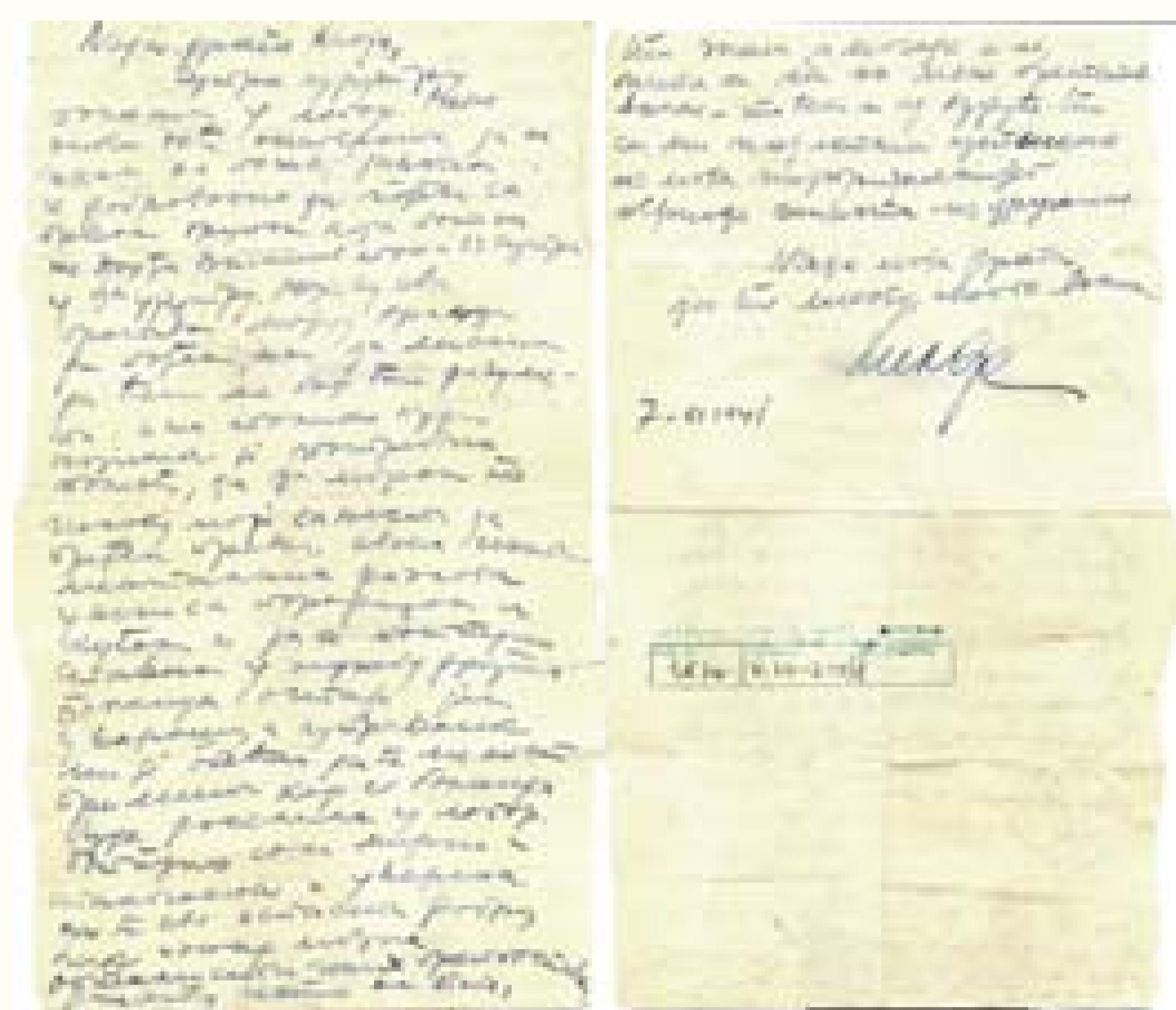
Šef IV odeljenja, Gestapo, Bruno Zatler, umro u zatvoru 1972.

Komandant Jevrejskog logora Zemun Herbert Andorfer, osuđen na 2,5 godina zatvora 1967.

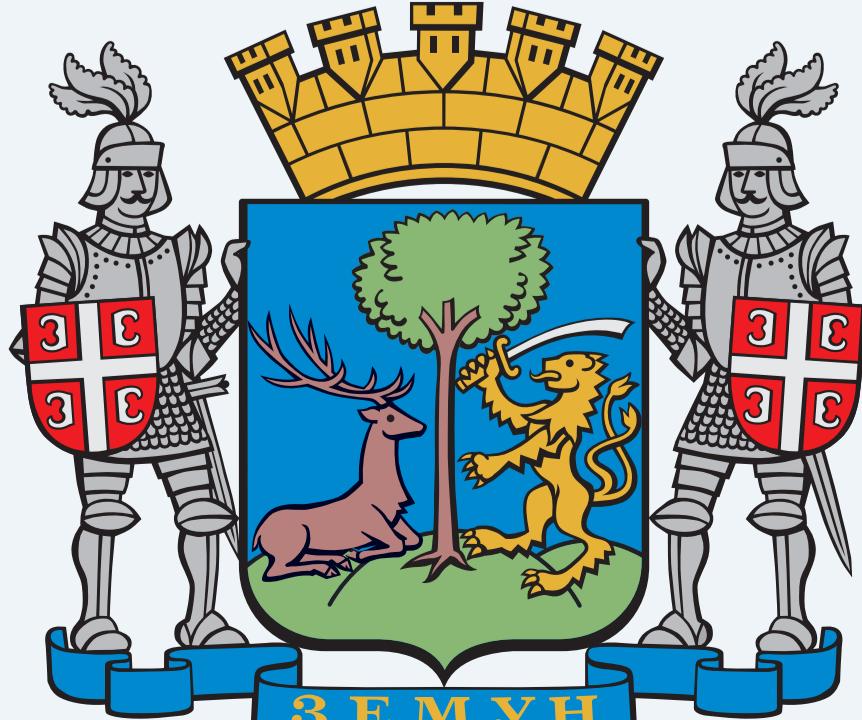
Hilda Dajč (predratni snimak)

Faksimil pisma Hilde Dajč upućen priateljici Nadi Novak uoči dobrovoljnog odlaska u logor 7. XII 1941.

Iz pisma Hilde Dajč Mirjani Petrović 7.II 1942:

“Svim filozofiranjima je kraj na žičanoj ogradi i realnost kakvu vi van nje ne možete ni izdaleka da zamislite jer biste od bola urlali-pruža se u potpunosti [...] A propós, pre neki da smo uređivali leševe, bilo ih je 27, u turskom paviljonu, i to sve u front. Meni ništa više nije odvratno, ni moj prljavi posao. Sve bi se moglo samo kad bi se znalo ono što se ne može saznati - kad će se otvoriti kapije milosti. Kakve li nameri imaju sa nama? U stalnoj smo napetosti: hoće li nas streljati, dići u zrak, transportovati u Poljsku?”

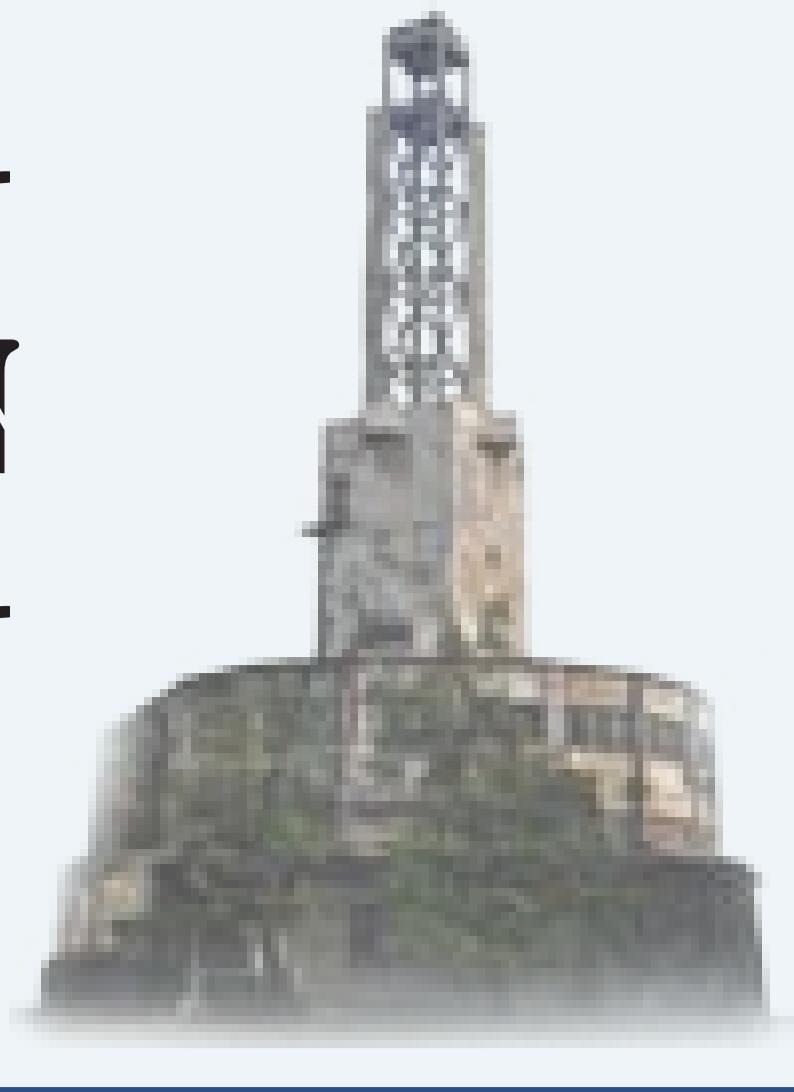
Jevrejska opština Zemun
היה זמונן ייחודה
Jewish Community Zemun

JEVREJSKI LOGOR ZEMUN I PRIHVATNI LOGOR ZEMUN

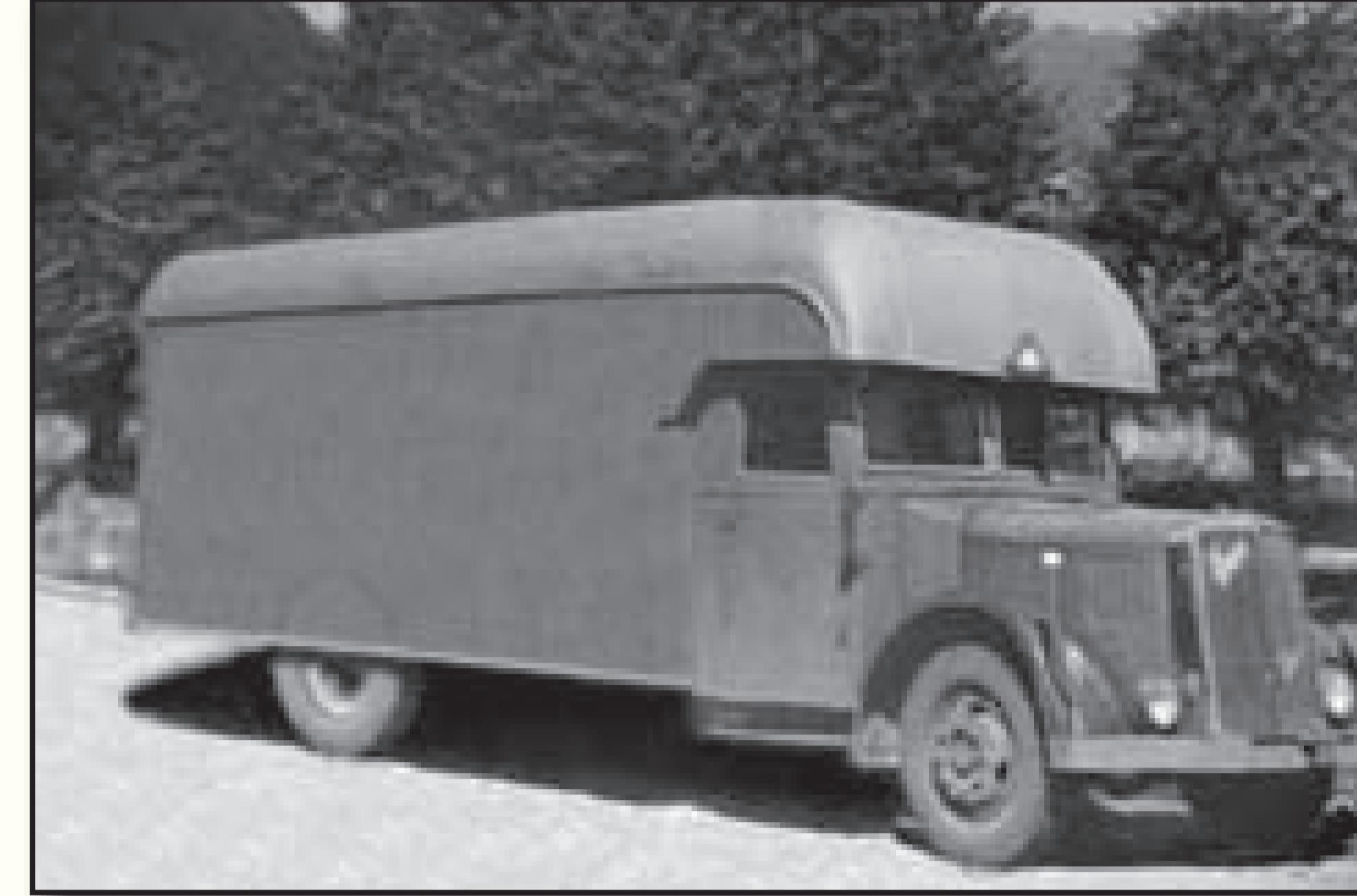
PROŠLOST – SADAŠNJOST – BUDUĆNOST

UNIŠTENJE ZATOČENIKA

U prvoj polovini marta 1942. u Berlinu (RSHA) odlučeno je da se svi Jevreji iz Srbije, ubiju u samoj zemlji.

U Beograd je upućen kamion-gasna komora („dušegupka“) sa dvojicom SS-podoficira rutiniranih u masovnom ubijanju, Vilhelmom Gecom i Ervinom Majerom.

Kamion-gasna komora „dušegupka“ marke Saurer (rekonstrukcija)

Hedviga Šenfajn, preživela logorašica: „Šofer sivog automobila ulazio je često u logor, sakupljao decu oko sebe, milovao ih, uzimao u naručje i delio im bombone. Deca su ga volela, i, uvek kada bi došao, trčala mu u susret po bombone. Niko u logoru nije slutio da ljude odvode u smrt.“

Prve žrtve bili su bolesnici i osoblje sa porodicama iz Jevrejske bolnice u Beogradu. Od 19. do 22. III 1942. Jevreji, lekari i medicinsko osoblje zajedno sa članovima svojih porodica i bolesnicima, njih između 7 i 8 stotina, transportovani su „dušegupkom“ u Jajince, usput bili ugušeni i zakopani u pripremljenim jamama.

Tabela smanjivanja broja Jevreja u logoru

Datumi (1942)	Broj Jevreja u logoru
6-15.III	5.150
16-23.III	5.293
26.III-4.IV	4.005
15-24.IV	2.974
25.IV-5.V	1.184

Dok su poslednje grupe jevrejskih zatočenika odvođene u smrt, Jevrejski logor je dobio novu namenu i ime, Prihvatski logor Zemun (Anhaltelager Semlin). U njemu su od 4.V 1942. internirani zarobljeni partizani i drugi protivnici okupatora, kao i radno sposobno stanovništvo sa područja vojnih operacija, uglavnom iz Srbije i Nezavisne države Hrvatske, većinom Srbi.

Ovo je postao najveći nemački logor na evropskom Jugostoku. Oni su deportovani u koncentracione i radne logore u Nemačkoj i okupiranim zemljama. Među internircima bilo je i Jevreja, pojedinaca i grupa, među kojima su najveće bile iz Splita i Prištine. Logor je raspušten u drugoj polovini jula 1944. Od oko 32.000 interniranih stradalo je 10.636 ljudi.

Kolone interniranih muškaraca, zarobljenih partizana i žena na putu ka logoru na Sajmištu (1942/43.).

Komanda Prihvavnog logora Zemun

Jajinci: Mesto masovnih egzekucija zatočenika iz logora na Banjici i na Beogradskom sajmištu

Jevrejska opština Zemun
היה זמונן זמונן זמונן
Jewish Community Zemun

European Heritage Days
Дани европске баштине

JEVREJSKI LOGOR ZEMUN I PRIHVATNI LOGOR ZEMUN

PROŠLOST – SADAŠNJOST – BUDUĆNOST

LIČNE I PORODIČNE SUDBINE; PRAVEDNICI

FAMILIJA BENAVRAM I JUDIĆ

Nacistička ideologija zasnovana je na uništenju celog jevrejskog naroda. Najveće tragedije, kaže istorija, uvek neko preživi. Iako su nacisti veoma pazili, kada odvode „dušegupkom“ logoraše sa Sajmišta, da u kamionu gasnoj komori bude cela porodica, da ni slučajno neko ne preživi, ipak neki uopšte nisu stigli do „fabrike smrti“. Iz porodice Benavram, zahvaljujući pravedniku Palu Žambokiju, dvoje dece, Roza i Jozef, preživeli su rat.

Mariška Čanadi je prihvatile Rozu Benavram i ona je do kraja rata ostala u Novom Kneževcu. Josef Benavram - Žamboki kraj rata je dočekao u Kanjiži.

Pravednica Mariška Čanadi
sa suprugom

Pravednik Pal Žamboki

MESTA STRADANJA

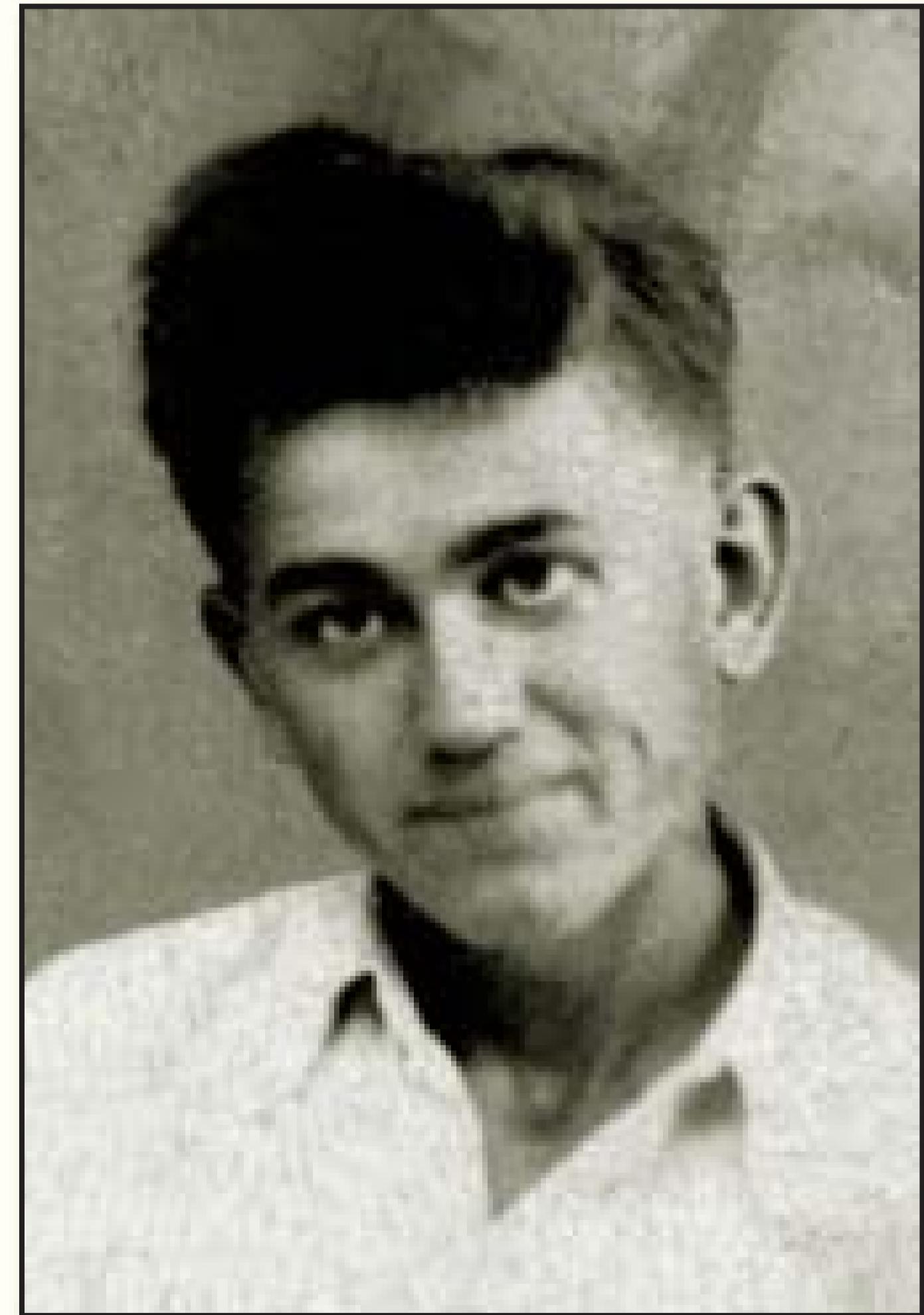
1. Barbara Judić - SAJMIŠTE
2. Saul Benavram - Topovske šupe , o njemu, kao i o nijednom članu familije Benavram, ne znaju se mesta stradanja
3. Ester Benavram, rođena Judić - SAJMIŠTE
4. Uroš Judić (Esterin brat) - Topovske šupe, dalja sudbina nepoznata
5. Rifka Judić, Uroševa supruga - SAJMIŠTE
6. Mikica Judić, Rifkin i Urošev sin, 9 godina star - SAJMIŠTE
7. Josef Judić (Esterin drugi brat) - Topovske šupe, dalja sudbina nepoznata
8. Josefova supruga - SAJMIŠTE

Sinovi Josefa Judića:

9. Mikica Judić - SAJMIŠTE
10. Cadik Judić - SAJMIŠTE
11. Sima Judić - SAJMIŠTE
12. treći Esterin brat - nema podataka o njegovoj sudbini
13. Matilda Josifović, rođena Judić, Esterina sestra - SAJMIŠTE
14. Josef Josifović, Matildin muž - Topovske šupe, nepoznato mesto stradanja
15. Lenka Levi, rođena Judić, Esterina druga sestra - SAJMIŠTE
16. Avram Levi, Topovske šupe - mesto stradanja nepoznato

Deca Saula i Ester Benavram:

17. Hajm Benavram, najstarije dete, imao je 22 godine kad je odveden u Topovske šupe - mesto stradanja nepoznato
18. Roza Benavram, spasena, spasioci Pal Žamboki i Mariška Čanadi
19. Josef Benavram - Žamboki, spasio ga Pal Žamboki

Josef Žamboki, snimci iz 1950, 1959. i 2010. godine

Jevrejska opština Zemun
היה זמונן זמונן זמונן
Jewish Community Zemun

European Heritage Days
Дани европске баштине

JEVREJSKI LOGOR ZEMUN I PRIHVATNI LOGOR ZEMUN

PROŠLOST – SADAŠNJOST – BUDUĆNOST

SRBIJA JE „JUDENFREI“ I BEKSTVO OD ODGOVORNOSTI

Izveštaj Turnera o razgovoru sa Milanom Nedićem 28. III 1942.

„General Nedić je dalje naveo teškoće koje mu u zemlji još pričinjavaju ostaci masona, kao i prikriveni Jevreji i Englezi. Ja sam odvratio da je jevrejsko pitanje praktično rešeno i da će sa preostalim Jevrejima i još prisutnim masonima brzo biti raščišćeno. Gospodin Nedić će posle moći da prisvoji istorijsku zaslugu da je za vreme njegove vlade jevrejsko pitanje u Srbiji u potpunosti rešeno. ...“

U jednom dokumentu tzv. „Vlade narodnog spasa“ Milana Nedića iz 1942. između ostalog se navodi: „Zahvaljujući okupatoru, oslobodili smo se Jevreja“

Vešanje partizanskih komandanata Stevana Borote i Josifa Majera u Valjevu 27.III 1942.

Emanuel Šefer je izvestio 8.VI 1942.g. da u Srbiji „više nema jevrejskog pitanja“. General Turner je 29.VIII 1942. izvestio da je Srbija „jedina zemlja u kojoj je jevrejsko i cigansko pitanje rešeno“

Borba protiv „jevrejskog boljševizma se nastavlja“. Milan Nedić vrši smotru Srpskog dobrovoljačkog korpusa maja 1943.

Predsednik Vlade narodnog spasa general Nedić u poseti Vođi rajha 18. IX 1943.

Dimitrije Ljotić, vođa profašističkog pokreta „Zbor“ i organizator Srpskog dobrovoljačkog korpusa: Za Srbiju bez Jevreja u „novom poretku“

Anita Rozenberg (lažno ime Branka Marković) i sestra Erna, uhapšene od strane Specijalne policije i oterane u logor Banjica (jul 1942.)

Jajinci, uništavanje tragova zločina spaljivanjem ekshumiranih tela žrtava XII 1943-IV 1944.

Zasavica,
pomen za mrtve
1945. (kadiš)

EKSHUMACIJE ŽRTAVA

Jevrejsko groblje u Beogradu
Tela dr Rahele Levi-Mićić i njene
ćerke Vere (4)

Bežanijska kosa,
novembar 1944.

Kolaboracionisticke formacije, ministri „Vlade narodnog spasa“ Milana Nedića i šefovi Specijalne policije zajedno sa okupacionim snagama početkom oktobra 1944. pobegli su na teritoriju Trećeg rajha nadajući se zaštiti Savezničkih sila.

Skoro svi su pre ili kasnije isporučeni jugoslovenskim vlastima i osuđeni su za ratne zločine. Nekolicina najviših predstavnika nemačkih okupacionih vlasti osuđena je na smrt, dok su mnogi izbegli zašluženu kaznu.

Jevrejska opština Zemun
היה זמונן יפה
Jewish Community Zemun

JEVREJSKI LOGOR ZEMUN I PRIHVATNI LOGOR ZEMUN

PROŠLOST – SADAŠNJOST – BUDUĆNOST

„KONAČNO REŠENJE JEVREJSKOG PITANJA“ U SRBIJI

HOLOKAUST NA OKUPACIONIM TERITORIJAMA
U SRBIJI 1941-44.

U Srbiji se nedovoljno zna o Holokaustu, organizovanom nacističkom zločinu, u kome je ubijeno 6 miliona Jevreja širom Evrope. Jevrejski logor Zemun predstavlja danas simbol stradanja Jevreja u okupiranoj Srbiji za vreme Drugog svetskog rata. Civilizacijska obaveza je da se na odgovarajući način obeleži mesto na kome je u Srbiji stradalo najviše Jevreja, građana Srbije.

Aleksandar Nećak,
Počasni predsednik Saveza jevrejskih opština Srbije

- Pravci deportovanja i interniranja
- ▼ Logori za interniranje i/ili uništenje u zemlji

Od ukupno 33.579 Jevreja koji su živeli na okupacionim područjima na teritoriji današnje Republike Srbije (nemačkom, mađarskom, bugarskom, albanskom i NDH) stradalo je 27.024 ili 80,48%. Tome treba dodati i 1200 stradalih jevrejskih izbeglica iz srednje Evrope, uglavnom iz Austrije, Nemačke, Poljske i Čehoslovačke, koje su se na putu za Palestinu zatekle na teritoriji okupirane Srbije.

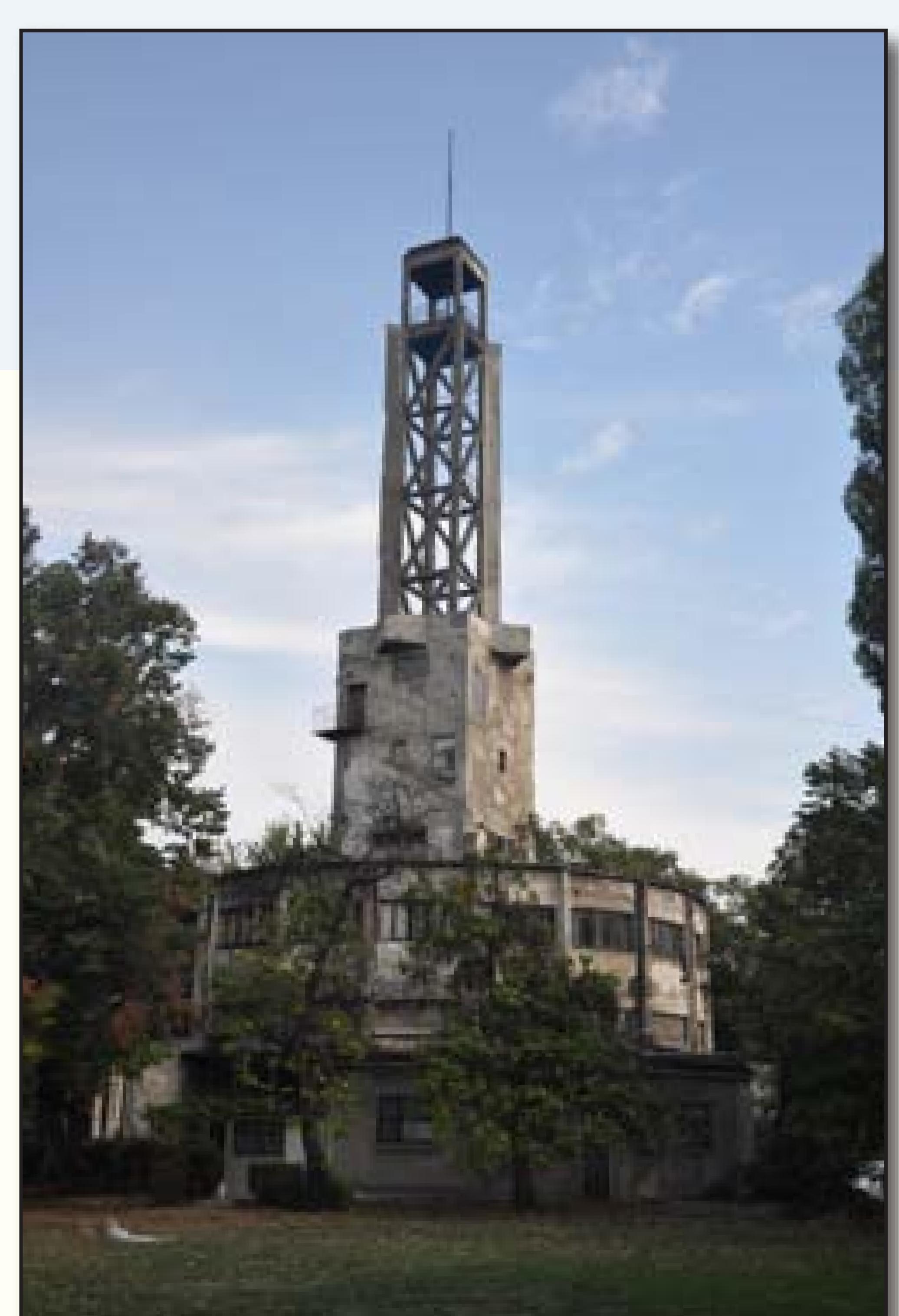
Maja 2012. navršilo se 70 godina od kada je prestao da postoji Jevrejski logor Zemun (Judenlager Semlin) jer je za nacističkog okupatora „konačno rešeno jevrejsko pitanje“ u Srbiji.

Spomen ploča postavljena 1984.

Spomenik žrtvama logora Sajmište, otkriven 1995.

Staro sajmište 2012.

Jevrejska opština Zemun
היה זמונן זמונן
Jewish Community Zemun

